

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Προσφυγή Στη Δικαιοσύνη](#) > [Νομική Συνδρομή](#) > [Germany](#)

Νομική συνδρομή

 Γερμανία

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ποια έξοδα συνεπάγονται οι νομικές διαδικασίες και ποιος πρέπει να τα επωμισθεί κανονικά;

Οι δικηγόροι οι οποίοι παρέχουν συμβουλές ή εκπροσωπούν τους πελάτες τους έχουν αξίωση σε αμοιβή για τις υπηρεσίες τους αυτές. Το ύψος της αμοιβής εξαρτάται εν πολλοίς από την αξία του αντικειμένου της εκάστοτε διαφοράς. Επιπλέον, για τη διεξαγωγή διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου απαιτούνται δικαστικά έξοδα. Τα δικαστικά έξοδα δεν περιορίζονται μόνο σε τέλη και έξοδα του δικαστηρίου. Στα δικαστικά έξοδα περιλαμβάνονται επίσης τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο διάδικος ο οποίος χρήζει συνδρομής προκειμένου να συμμορφωθεί με κάποια διαταγή του δικαστηρίου ή τα οποία είναι απαραίτητα για την προσήκουσα διεκδίκηση ή υπεράσπιση ενός δικαιώματός του. Ο διάδικος ο οποίος δεν χρήζει συνδρομής οφείλει κατά κανόνα να επωμισθεί τα έξοδα αυτά. Εάν η διαδικασία διεξάγεται ενώπιον δικαστηρίου, ο διάδικος που κερδίζει τη δίκη μπορεί να αποζημιωθεί για τα έξοδα που έχει καταβάλει από τον αντίδικο.

2 Τι είναι ακριβώς το ευεργέτημα της πενίας;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων.

Συνδρομή για την παροχή νομικών συμβουλών και τη νομική εκπροσώπηση εκτός διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου (συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών) παρέχεται σε πρόσωπα που χρήζουν συνδρομής σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί παροχής νομικών συμβουλών και νομικής εκπροσώπησης πολιτών χαμηλού εισοδήματος («Beratungshilfegesetz», δηλαδή «Νόμος περί της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών»).

Για τη διεξαγωγή διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου παρέχεται στα πρόσωπα που χρήζουν συνδρομής συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την παροχή της συγκεκριμένης μορφής συνδρομής.

3 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Νομική συνδρομή (συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων) παρέχεται εφόσον ο αιτών δεν είναι σε θέση να καταβάλει τα αναγκαία έξοδα από δικούς του προσωπικούς και οικονομικούς πόρους (προϋπόθεση της ένδειας) ούτε και μπορεί να εξασφαλίσει ευλόγως βοήθεια από άλλη πηγή (π.χ. ασφάλιση έναντι νομικών κινδύνων, λήψη συμβουλών από ένωση ενοικιαστών ή από εργατικό συνδικάτο).

Εκτός αυτού, η σκοπούμενη άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται να είναι κακόπιστη. Στην περίπτωση της παροχής συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων, πρέπει επιπλέον η σκοπούμενη διεκδίκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος να έχει ικανές πιθανότητες ευδοκίμησης. Το δικαστήριο που εξετάζει την αίτηση για την παροχή συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων πρέπει να θεωρεί ότι η νομική επιχειρηματολογία

του αιτούντος, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που αυτός επικαλείται και τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, είναι ορθή ή, τουλάχιστον, υποστηρίξιμη και να είναι πεπεισμένο ότι υπάρχει εκ των πραγμάτων δυνατότητα διεξαγωγής αποδείξεων. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπει ο νόμος, ο αιτών δικαιούται να λάβει συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών ή συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων.

4 Το ευεργέτημα της πενίας χορηγείται για όλα τα είδη διαδικασιών;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Η συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών (δηλαδή νομικές συμβουλές και, εάν χρειασθεί, νομική εκπροσώπηση) παρέχεται για αστικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων εργατικού δικαίου, για υποθέσεις διοικητικού δικαίου, συνταγματικού δικαίου και κοινωνικού δικαίου. Για υποθέσεις ποινικού δικαίου ή δικαίου διοικητικών παραβάσεων είναι δυνατή μόνο η παροχή νομικών συμβουλών. Εάν πρόκειται για υπόθεση στην οποία είναι εφαρμοστέο το δίκαιο κάποιας άλλης χώρας, παρέχεται νομική συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών υπό την προϋπόθεση ότι τα πραγματικά περιστατικά συνδέονται με τη γερμανική επικράτεια. Δεν προβλέπεται η χορήγηση νομικής συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών για φορολογικές υποθέσεις.

Συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων χορηγείται για πάσης φύσεως αστικές διαφορές, για διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας καθώς και για διαδικασίες εργατικών, διοικητικών, κοινωνικών και φορολογικών διαφορών. Δεν προβλέπεται η χορήγηση συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων σε κατηγορούμενους σε ποινικές δίκες και σε οφειλότες σε διαδικασίες αφερεγγυότητας. Για τους κατηγορούμενους σε ποινικές δίκες προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στις διατάξεις σχετικά με τον αυτεπάγγελτο διορισμό συνηγόρου υπεράσπισης. Ο οφειλέτης σε διαδικασία αφερεγγυότητας απαλλάσσεται, κατόπιν αιτήσεως, από τα έξοδα της διαδικασίας εάν, πέραν της αιτήσεως αφερεγγυότητας, έχει επίσης υποβάλει αίτηση απαλλαγής από τα εναπομένοντα χρέη. Κατόπιν αυτοτελούς αιτήσεως, το δικαστήριο της αφερεγγυότητας διορίζει επίσης, στην περίπτωση αυτή, δικηγόρο της επιλογής του για να την εκπροσώπηση του οφειλέτη, αν κριθεί αναγκαία η εκπροσώπηση από δικηγόρο.

5 Υπάρχουν ειδικές διαδικασίες σε περιπτώσεις ανάγκης;

Δεν προβλέπεται ειδική διαδικασία για τέτοιες περιπτώσεις. Οι δυνατότητες που υφίστανται για την εξασφάλιση συνδρομής για την παροχή νομικών συμβουλών ή την κάλυψη δικαστικών εξόδων ισχύουν ομοίως για τις περιπτώσεις κατεπείγοντος.

6 Πώς μπορώ να λάβω το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Τα έντυπα αίτησης για τη χορήγηση συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών ή συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων διατίθενται από τα ειρηνοδικεία και από δικηγόρους.

7 Ποια έγγραφα πρέπει να υποβληθούν μαζί με το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Τα στοιχεία που δηλώνονται υποχρεωτικά σχετικά με το εισόδημα του αιτούντος πρέπει να τεκμηριώνονται με την υποβολή σχετικών δικαιολογητικών (π.χ. καταστάσεων μισθοδοσίας, της τελευταίας πράξης επιβολής φόρου εάν πρόκειται για ελεύθερο επαγγελματία).

8 Πού πρέπει να υποβάλω την αίτηση για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Η αίτηση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών υποβάλλεται στο ειρηνοδικείο (Amtsgericht) της γενικής δωσιδικίας (δηλαδή της κατοικίας) του αιτούντος. Εάν ο αιτών δεν διαθέτει γενική δωσιδικία στην ημεδαπή, αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ανακλύπτει η εκάστοτε ανάγκη για τη χορήγηση νομικής συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών. Για τη χορήγηση νομικής συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται απευθείας σε δικηγόρο. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υποβληθεί εκ των υστέρων, εντός τεσσάρων εβδομάδων, στο ειρηνοδικείο η απαιτούμενη αίτηση.

Η αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων υποβάλλεται στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ή πρόκειται να καταστεί εκκρεμής η δίκη για την οποία ζητείται συνδρομή για την κάλυψη των δικαστικών εξόδων. Το δικαστήριο αυτό (και όχι κάποια υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας) εξετάζει την αίτηση και αποφαινεται κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για να εγκριθεί η χορήγηση συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων.

9 Πώς μπορώ να μάθω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Πληροφορίες σχετικά με τη συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και τη συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων διατίθενται από τα ειρηνοδικεία και από δικηγόρους.

10 Τι πρέπει να κάνω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Σε περίπτωση που ένας πολίτης δικαιούται συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών ή συνδρομή για την κάλυψη δικαστικών εξόδων, πρέπει να συμπληρώσει το σχετικό έντυπο, να επισυνάψει σε αυτό τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και να το υποβάλει στην αρχή που καθορίζεται στην απάντηση επί της ερώτησης 8 ανωτέρω.

11 Ποιος επιλέγει τον/τη δικηγόρο μου αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Η νομική συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών παρέχεται από δικηγόρο της επιλογής του αιτούντος. Στα ομόσπονδα κράτη της Βρέμης και του Αμβούργου η συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών παρέχεται από δημόσιες υπηρεσίες παροχής νομικών συμβουλών. Η παροχή νομικής συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών είναι υποχρεωτική για τους δικηγόρους. Ο δικηγόρος δύναται να αρνηθεί να παράσχει νομική συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος.

Η επιλογή δικηγόρου είναι ελεύθερη και στην περίπτωση της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων. Ο αιτών πρέπει να επιλέξει δικηγόρο ο οποίος να διαθέτει ικανότητα εκπροσώπησης. Σε περίπτωση και μόνο που ο αιτών δεν καταφέρνει να βρει δικηγόρο που να δέχεται να τον εκπροσωπήσει, επιλέγεται και διορίζεται δικηγόρος από τον πρόεδρο του δικαστηρίου.

12 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει όλα τα έξοδα των διαδικασιών;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Ο δικηγόρος που παρέχει νομική συνδρομή υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών μπορεί να απαιτήσει από τον αιτούντα να του καταβάλει αμοιβή 15 ευρώ, αν και μπορεί να παραιτηθεί από την αξίωση αυτή λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες του αιτούντος. Οποιαδήποτε αποκλίνουσα συμφωνία σχετικά με την αμοιβή του δικηγόρου είναι άκυρη. Ο δικηγόρος εισπράττει το υπόλοιπο της αμοιβής του από το δημόσιο ταμείο.

Στην περίπτωση της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων, αυτή καλύπτει το σύνολο των διαδικαστικών εξόδων, με εξαίρεση τις δαπάνες του αιτούντος οι οποίες δεν ήταν αναγκαίες για την άσκηση του δικαιώματος. Ο διάδικος που χρήζει συνδρομής απαλλάσσεται από κάθε πρόσθετο έξοδο.

13 Ποιος επωμίζεται τα λοιπά έξοδα, αν δικαιούμαι μερική χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση νομικής συνδρομής, ο αιτών δεν οφείλει να καταβάλει κανένα πρόσθετο έξοδο. Η χορήγηση νομικής συνδρομής καλύπτει το σύνολο των αναγκαίων διαδικαστικών εξόδων. Πάντως, εάν ο αιτών έχει την οικονομική δυνατότητα να συμβάλει με μέρος του εισοδήματός του στην κάλυψη των διαδικαστικών εξόδων, τότε είναι υποχρεωμένος να επιστρέψει με δόσεις στο δημόσιο ταμείο, εν όλω ή εν μέρει, το ποσό που αυτό έχει ήδη καταβάλει. Η προσωπική και οικονομική κατάσταση του αιτούντος μπορεί να επανεξεταστεί έως και τέσσερα έτη μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, και μπορεί να διαταχθεί η καταβολή δόσεων ή η αναπροσαρμογή των ήδη προβλεπόμενων δόσεων. Δεν εισπράττονται περισσότερες από 48 δόσεις.

Υπάρχει το ενδεχόμενο η νομική συνδρομή να μην καλύπτει όλα τα στάδια της διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή γίνεται λόγος για μερική νομική συνδρομή. Στις περιπτώσεις αυτές, η νομική συνδρομή καταλαμβάνει μόνο το μέρος για το οποίο χορηγήθηκε.

14 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει και τα ένδικα μέσα;

Η χορήγηση συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων δεν καλύπτει αυτοδικαίως και τα ένδικα μέσα, αλλά παύει να ισχύει με την έκδοση οριστικής απόφασης στον εκάστοτε βαθμό. Ωστόσο, για τη διαδικασία που συνεπάγεται η άσκηση ένδικου μέσου, μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων. Το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του ασκηθέντος ένδικου μέσου εξετάζει αν ο διάδικος εξακολουθεί να χρήζει συνδρομής, αν η άσκηση του ένδικου μέσου δεν είναι κακόπιστη και αν έχει πράγματι πιθανότητες ευδοκίμησης. Οι πιθανότητες ευδοκίμησης και η κακοπιστία δεν εξετάζονται εάν ο αντίδικος έχει ασκήσει ένδικο μέσο. Σε περίπτωση που πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, ο αιτών δικαιούται συνδρομή για την κάλυψη των δικαστικών εξόδων που συνεπάγεται η εκδίκαση του ένδικου μέσου.

15 Μπορεί το ευεργέτημα της πενίας να ανακληθεί πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (ή ακόμη και να αρθεί μετά την περάτωση των διαδικασιών);

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Το ευεργέτημα της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών μπορεί να ανακληθεί εάν διαπιστωθεί ότι στηρίχτηκε στην παροχή ανακριβών στοιχείων από τον αιτούντα.

Το ευεργέτημα της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων μπορεί να ανακληθεί μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. ψευδής παράσταση των προϋποθέσεων χορήγησης μέσω της υποβολής ανακριβών στοιχείων σχετικά με τη νομική διαφορά·
2. υποβολή ανακριβών στοιχείων σχετικά με τις υποκειμενικές προϋποθέσεις χορήγησης και παράλειψη παροχής των απαιτούμενων διευκρινίσεων·
3. μη συνδρομή των προσωπικών ή οικονομικών περιστάσεων χορήγησης·
4. καθυστέρηση καταβολής δόσεων ή
5. παράλειψη κοινοποίησης σημαντικής αύξησης του εισοδήματος και της περιουσίας ή παράλειψη κοινοποίησης νέας διεύθυνσης.

16 Μπορώ να προσβάλω την άρνηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας;

Στη Γερμανία γίνεται διάκριση μεταξύ της συνδρομής υπό τη μορφή της παροχής νομικών συμβουλών και της συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων (βλ. ανωτέρω την απάντηση στην ερώτηση 2).

Κατά της απόφασης του ειρηνοδικείου με την οποία απορρίπτεται αίτηση χορήγησης νομικής συνδρομής υπό τη

μορφή της παροχής νομικών συμβουλών μπορεί να ασκηθεί το ένδικο μέσο της άμεσης προσφυγής (sofortige Beschwerde).

Σε περίπτωση που απορριφθεί με δικαστική απόφαση η αίτηση χορήγησης συνδρομής για την κάλυψη δικαστικών εξόδων, ο αιτών μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της εν λόγω δικαστικής απόφασης εντός προθεσμίας ενός μήνα, υπό την προϋπόθεση ότι η αξία του αντικειμένου της κύριας υπόθεσης υπερβαίνει τα 600 ευρώ. Εάν η αξία του αντικειμένου της κύριας υπόθεσης δεν υπερβαίνει τα 600 ευρώ, η άσκηση έφεσης είναι δυνατή μόνον εάν η απόρριψη της αίτησης από το δικαστήριο βασίστηκε αποκλειστικά και μόνο στις προσωπικές και οικονομικές συνθήκες του αιτούντος.

17 Η αίτηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας παραγραφής;

Η υποβολή αίτησης χορήγησης νομικής συνδρομής προς το δικάζον δικαστήριο αναστέλλει την παραγραφή της προς αναγνώριση ή επιδίκαση αξίωσης για την οποία ζητείται η νομική συνδρομή. Αναστολή σημαίνει ότι η περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας αναστέλλεται η παραγραφή δεν προσμετράται στον χρόνο παραγραφής. Ωστόσο, η υποβολή της αίτησης συνεπάγεται την αναστολή της παραγραφής μόνον εάν η αίτηση χορήγησης νομικής συνδρομής κοινοποιηθεί άμεσα στον αντίδικο. Σε περίπτωση μεταγενέστερης κοινοποίησης, η παραγραφή αναστέλλεται μόνον από τη χρονική στιγμή κατά την οποία η αίτηση χορήγησης νομικής συνδρομής κοινοποιείται στον αντίδικο.

Μάθετε περισσότερα στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://www.bmj.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Beratungs_PKH.html

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 07/08/2025

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα